

Μέσα από ιαχές θριάμβου και τυμπανοκρουσίες, ανακηρύχθηκε προ ετών η δημοτική γλώσσα –πρώτα στην εκπαίδευση (1976) και έπειτα στην διοίκηση (1977)– ως η μοναδική επίσημη γλώσσα της χώρας, και με τον τρόπο αυτόν επιλύθηκε οριστικά (και σωστά!) το ελληνικό γλωσσικό ζήτημα, ενώ λίγο αργότερα (1982) καθιερώθηκε το μονοτονικό.

Όμως, όπως συχνά συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις θριάμβων, «Ουαί τοῖς Ἡττημένοις!»: Αμέσως μετά, η καθαρεύουσα εξοβελίσθηκε με σχεδόν βίαιο τρόπο από τα Σχολεία, τα Πανεπιστήμια, το Κοινοβούλιο, την Δημόσια Διοίκηση, τα Δικαστήρια και από όλη γενικώτερα την δημόσια ζωή της χώρας, ακόμη –σιγά σιγά– και από το κήρυγμα των Εκκλησιών. Άλλωστε, πράγματι, εκ πρώτης όψεως, δεν είχε πλέον λόγο ύπαρξης η καθαρεύουσα, αφού οι βασικοί της στόχοι, να καθαρθεί δηλαδή η ελληνική γλώσσα από τα αλλοδαπά της στοιχεία (εξ ου και «καθαρεύουσα»), να εμπλουτισθεί με λεξιλόγιο που θα είχε καθαρά ελληνικό χαρακτήρα (π.χ. εφημερίδα αντί για «γαζέτα», κουρέας αντί για «μπαρμπέρης», κ.λπ.) και συνάμα να δημιουργηθεί μια γέφυρα επικοινωνίας με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό και την γραμματεία του, είχαν από καιρό επιτευχθεί.

Ωστόσο, επάνω σε αυτήν την γλωσσική μορφή που λέγεται καθαρεύουσα χτίστηκε, αφ' ότου ιδρύθηκε το Ελληνικό Κράτος, δηλαδή για περίπου 150 χρόνια, ένα ολόκληρο πνευματικό οικοδόμημα,

Η Καθαρεύουσα ξανά στα σχολεία;

του Νέστορα Κουράκη

- με κοσμήματα λογοτεχνίας από τον Κοραή και τον Κάλβο έως τον Παπαδιαμάντη, τον Ροΐδη, τον Βικέλα, τον Βιζυηνό, τον Μητσάκη, τον Κονδυλάκη, ακόμη εν μέρει και τον Καβάφη,

- με νόμους και δικαστικές αποφάσεις που μπορεί να έχουν ακόμη και σήμερα την σημασία τους για τους νομικούς,

- με σημαντικά επιστημονικά έργα που ξεπερνούν το βεληγεκές του χρόνου, όπως εκείνα του Σπ. Τρικούπη, του Κ. Παπαρηγόπουλου, του Ν. Πολίτη, του Ν.Ι. Σαριπόλου, του Γ. Χατζηδάκι, του Χρ. Τσουντα, του Ι. Συκουτρή και του Σπ. Μαρινάτου, αλλά και

- με πολιτικά ή δημοσιογραφικά κείμενα που έχουν παραμείνει κλασσικά, όπως εκείνα των Ελ. Βενιζέλου, Γ. Παπανδρέου, Π. Κανελλόπουλου, Βλ. Γαβριηλίδη και Αγγ. Βλάχου.

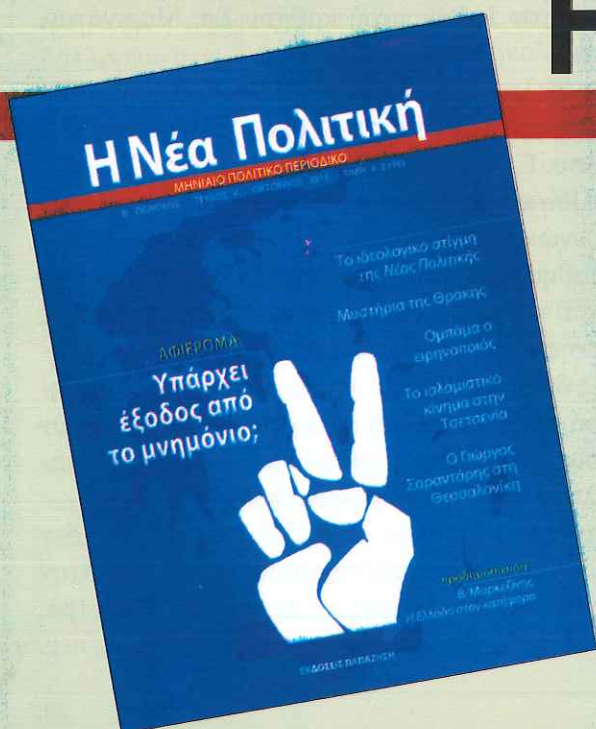
Και ενώ σήμερα στα σχολεία αφιερώνεται πολύτιμος μαθησιακός χρόνος από την Α' Γυμνασίου έως και την Γ' Λυκείου για την εκμάθηση της Αρχαίας Ελληνικής, δεν διατίθεται καθόλου χρόνος συστηματικής διδασκαλίας για να εξοικειωθούν οι μαθητές με τα κείμενα της καθαρεύουσας και να μπορούν να τα διαβάζουν άνετα (γίνεται μόνον ανάλυση κάποιων λογοτεχνικών κειμένων της).

Ο μεγάλος Κωστής Παλαμάς, που κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την συνεισφορά του στην εδραίωση του Δημοτικισμού, έγραψε το 1933 (βλ. *Κωστή Παλαμά, Άπαντα*, τ. 14, Αθήνα: Μπίρης, περ.

1968, σελ. 307) ότι είναι σφαλερή η πεποίθηση «πως ο δημοτικισμός αδύνατο να προκόψει αν δεν παραδώσει στη φωτιά κι αν δε βγάλει ολότελα από πάνω του την ιστορία και την παράδοση της καθαρεύουσας. Φρονώ αυτή η ιστορία και η παράδοση αδύνατο είναι με τη βία να εξαλειφθή. Θα χρησιμεύη κ' εκείνη, θυγατέρα πάντα, αναγνωρισμένη, αδιάφορο αν νόμιμη ή παράνομη, της αρχαίας, για να συμβάλλη στην ενόδωση του οδοιπορικού του δημοτικισμού. Θα μένη κ' εκείνη, με την αρχαία, ως πολύτιμο υλικό με το λεξικό και, όταν η ανάγκη το καλή, με το λεκτικό της».

Μήπως, λοιπόν, θα ήταν προτιμώτερο να ακολουθηθεί στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας μια κάπως διαφορετική δομή, μια δομή η οποία – πλην άλλων – να καθιστά και περισσότερο εναργή για τους μαθητές την συνέχεια και εξέλιξη αυτής της γλώσσας στους νεώτερους χρόνους; Να διατίθεται, δηλαδή, υπό μορφή εισαγωγικού σταδίου στην διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών, ο χρόνος του μαθήματος Αρχαίων της Α' Γυμνασίου, προκειμένου τα παιδιά να μαθαίνουν την γραμματική και το συντακτικό της καθαρεύουσας, σε αντιπαραβολή με εκείνα της δημοτικής, και να αναλύουν αντίστοιχα κείμενα της καθαρεύουσας (εδώ θα μπορούσε να γίνεται και άσκηση μετατροπής τους στην Δημοτική γλώσσα).

Στην συνέχεια, δε, στο πλαίσιο της Β' Γυμνασίου, να αρχίζουν οι μαθητές να εξοικειώνονται με την γραμματική και το συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής, μέσα από απλά και ενδιαφέροντα για την ηλικία τους αυτοτελή κείμενα. Με την τακτική αυτή του «step by step» από τα απλούστερα προς τα δυσκολότερα, τα παιδιά θα μπορέσουν βαθμιαία και έως την Γ' Λυκείου να αποκτήσουν μιαν οικειότητα (και ίσως αγάπη) προς την Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, προχωρώντας συνεχώς σε όλο και πιο βαθιά νερά ως προς το νόημα και την γλώσσα των κειμένων που θα αναλύουν και φθάνοντας κάποια στιγμή στο σημείο να μπορούν να «επικοινωνούν» απ' ευθείας με διαμετρήματα όπως ο Πίνδαρος, ο Θουκυδίδης, ο Πλάτων, ο Αριστοτέλης, ο Αριστοφάνης, ο Όμηρος και οι «Τραγικοί»... (μιαν αξιόλογη επιλογή-ανθολογία αρχαίων κλασικών κειμένων, που τιτλοφορείται *Ανθολογία Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας*, με επιμέλεια Θ.Κ. Στεφανόπουλου κ.ά., μπορεί κανείς να βρει με τον τίτλο αυτό στο διαδίκτυο). Κυρίως, όμως, θα μπορούν έτσι τα νιάτα της χώρας μας να διαβάζουν συγγραφείς όπως ο Ροΐδης και ο Βιζυηνός «από το πρωτότυπο» και, ταυτόχρονα, να διασώσουν μια πολύτιμη πνευματική κληρονομιά 150 ετών...

Η Νέα Πολιτική

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

**Γραφτείτε συνδρομητής
στη Νέα Πολιτική**

Συνδρομές εσωτερικού: 40 ευρώ

Συνδρομές φοιτητών: 35 ευρώ

Συνδρομές νομικών προσώπων: 75 ευρώ

Συνδρομές εξωτερικού: 50 ευρώ

Επικοινωνήστε μαζί μας για την συνδρομή σας:

Ηλ. ταχυδρομείο: syggrafeas@yahoo.gr

Τηλ.: 6978 774 874, 698 014 9044